

FINANS & KREDIT

Erhvervsfinansieringsret med
dokumenteksempler

Lennart Lynge Andersen
Erik Werlauff

gad

© G.E.C Gads Forlag 1992

Omslag: Axel Surland
Sats og tryk: AKA-PRINT A/S, Århus

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse af denne bog eller dele af den er ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret. Alle rettigheder forbeholdes.

ISBN 87-12-02223-3

Forord

Hvis man gennemgår den juridiske litteratur, må det erkendes, at formueretten er godt repræsenteret. Såvel i bog- som i artikelform har emnet i løbet af vort århundrede tiltrukket mange. Emner som eksempelvis ejendomsret, pant og tinglysning er fyldigt repræsenteret. En række aktuelle, potentielle og sindrige problemstillinger har inspireret praktikere og har tillige givet studerende inspiration og anledning til undren over, hvad juraen kan anvendes til.

Når vi alligevel har skrevet denne bog, skyldes det især to forhold: For det første har vi savnet en bog, der i højere grad end tidligere tager sigte på at tilgodese erhvervslivets behov. Vi tænker såvel på virksomhederne som de institutioner, der finansierer virksomhederne (og hertil kommer dem, der rådgiver virksomhederne). For det andet stiller de studiereformer, der blev gennemført i slutningen af 1980'erne, anderledes krav til såvel metode som viden hos lærere og studerende. Inden for *kreditretten*, der er bogens emne, er der i dag i højere grad end tidligere behov for at forene teori og praksis. Emnet er så stort, at det for at skabe overblik er nødvendigt undertiden at slække på den traditionelle detailleringsgrad, der har præget den juridiske litteratur. Til gengæld er der blevet plads til en kredit- og panteretlig fremstilling, som beskæftiger sig med panterettens internationalisering og med (visse dele af) dens realøkonomiske aspekter.

Vi takker vore sekretærer *Bente Bülow*, *Inger Graves Pedersen* og *Anita Søgaard* for omhyggelig renskrift af manuskriptet i flere omgange samt *cand.merc.jur. Jess Have* for kilde- og statistikkontrol.

Der er ikke taget hensyn til materiale, som er offentliggjort efter den 1. november 1991.

København og Ålborg, december 1991

Lennart Lyng Andersen Erik Werlauff

Indhold

Kapitel I. Erhvervsmæssige kreditaftaler	15-54
§ 1. Finansieringstyper	15
1.1. Indledende bemærkninger	15
1.2. Fremstillingens sigte	16
1.3. Plan for fremstillingen	17
§ 2. Hvad dækker begrebet erhvervsmæssig?	
Kreditaftaleloven af 1990	18
2.1. Begrebet erhvervsmæssig	18
2.2. Kreditaftaleloven	20
§ 3. Kreditaftalen	22
3.1. Grundbegreber	22
3.2. Flere debitorer	23
3.3. Flere kreditorer	25
3.4. Betalingsmiddel og betalingstid	25
3.5. Gæld i fremmed valuta	30
3.6. Påkrav	32
3.7. Forfaldsgrunde	34
3.8. Debitorskift	41
3.9. Debitors ret til indfrielse	46
3.10. Stempelafgift	49
Kapitel II. Usikret kredit	55-114
§ 4. Leverandørers kreditydelse	55
4.1. Generelt	56
4.2. "Henstand" med betalingen	56
§ 5. Pengeinstitutters kreditydelse	63
5.1. Lånetyper	64
5.2. Kontoudskrift	65
5.3. Bevilling af lån	65
5.4. Personalkredit	67
5.5. Nogle særlige finansieringsformer	68
5.6. Udlånsloft	69
5.7. Soliditetsoplysninger	70
§ 6. Andre långivere	75
6.1. Erhvervsmæssigt gældsbrevlån ind- og udland	76
6.2. Finansierings- og ventureselskab	79

6.3.	Kredit fra en sleeping partner	82
6.4.	Hovedaktionærs kreditydelse	84
6.5.	Koncernlån	87
6.6.	Eurokredit	91
6.7.	NIF (note issuance facility)	97
6.8.	ECP (commercial paper)	100
§ 7.	Lån optaget hos publikum	101
7.1.	Modtagelse af indlån: et pengeinstitutprærogativ	101
7.2.	Erhvervslån (erhvervsobligationer)	102
7.3.	Junk bonds som puljeordninger?	104
7.4.	Warrants (aktietegningsretter)	105
7.5.	Konvertibelt lån (obligationer)	108
7.6.	Medarbejderobligationer	108
§ 8.	Lån med efterstillet anmeldelsesret	109
8.1.	Definition m.v.	109
8.2.	Bankers og sparekassers optagelse af ansvarlig indskudskapital	113
8.3.	Andre debitorer end pengeinstitutter	114
Kapitel III. Debitors sikkerhedsstillelse som kreditbasis	115-332	
§ 9.	Generelt om tinglig (omsætnings- og kreditorbeskyttet) sikkerhed	115
9.1.	Nogle grundbegreber	115
9.2.	Tegningsret	118
9.3.	Grænseområdet mellem forskellige pantstætningsmetoder	119
9.4.	Forsikringssummer	120
9.5.	Alskyldserklæring	121
9.6.	Præceptive begrænsninger i opsigelsesgrunde	123
9.7.	Statistik over de forskellige långiveres økonomiske betydning	124
9.8.	Internationale lovvalgsspørgsmål	127
9.9.	International sprogbrug	136
Løsurekredit	143	
§ 10.	Håndpant i løsøre, herunder varelager	143
10.1.	Lagerpant	143
10.2.	Sekundært pant	148
10.3.	Frempantsætning, bortkomst, afkast af pantet	149
10.4.	Fyldestgørelse	150
§ 11.	Ejendomsforbehold	153
11.1.	Oversigt	153

11.2.	Definitioner. Aftaler om ejendomsforbehold	154
11.3.	Konsignation. Kommerciel kredit	161
11.4.	Sælgers refinansiering	163
11.5.	Fogedforretning	165
§ 12.	Underpant i en enkelt, specificeret genstand	168
12.1.	Oversigt	168
12.2.	Konflikt ejendomsforbehold/pant	169
12.3.	Pant i indtægter m.v.	170
12.4.	Eneret, I/S-andel m.v.	171
12.5.	Praktisk fremgangsmåde. Oprykning	172
§ 13.	Leasing	175
13.1.	Begreb og typer	175
13.2.	Motiver til leasing	176
13.3.	Operationel/finansiell	177
13.4.	Tinglysningslovens §§ 37 og 38	178
13.5.	Leasingaftalen. Cut-off	179
13.6.	Vedligeholdelse og brug	181
13.7.	Erstatning ved misligholdelse	181
13.8.	Køberet m.v.	182
13.9.	Møbellån. Sale- and-lease back	184
13.10.	Konkursregulering	185
13.11.	Leasingselskabets refinansiering	186
§ 14.	Virksomhedshypotek. Tinglysningslovens § 47 b, stk. 2	187
14.1.	Virksomhedshypotek som begreb	187
14.2.	Nogle fremmede landes løsningsmuligheder	188
14.3.	Floating charge	190
14.4.	Mortgage	190
14.5.	Charge	192
14.6.	Pledge	195
14.7.	Hypothecation	195
14.8.	Lien	196
14.9.	Company charges	197
14.10.	Tinglysningslovens § 47 b, stk. 1	198
14.11.	§ 37 som 1. undtagelse	198
14.12.	§ 47 b, stk. 2, som 2. undtagelse	200
Real- og anden ejendomskredit	205	
§ 15.	Hovedtræk af realkreditloven	205
15.1.	Realkreditinstitutters virksomhedsområde og organisation	206
15.2.	Realkreditinstitutter fra andre lande	208

15.3.	Danske realkreditinstitutters virksomhed i udlandet	209
15.4.	Obligationsudstedelse og balanceprincip	210
15.5.	Realkreditlånene	211
15.6.	Vurdering, låneudmåling og tilbud	215
15.7.	Pantebrev, ekspedition og låneprovenue	217
§ 16.	Fremmed terminologi og retstilstand (pant i fast ejendom)	225
16.1.	Tyskland	226
16.2.	Storbritannien	227
16.3.	Udvindings- og andre koncessionsrettigheder	229
§ 17.	Banker, sparekasser og sparekasseaktieselskaber – introduktion af nogle teknikker	232
17.1.	Dansk kreditinstituts realkredit i udlandet – et eksempel	232
17.2.	Pengeinstitutlån: håndpantsettning af ejerpantebrev	235
Fordringskredit		242
17.3.	Generelt om kredit mod sikkerhed i fordringer	242
17.4.	Denunciation	243
17.5.	Pant i interessentskabsandel, boligandel m.v.	246
§ 18.	Factoring	248
18.1.	Begreber og terminologi	248
18.2.	Denunciation	250
18.3.	Sikringskonto	251
18.4.	Indsigelser fra kunder. Cut-off	254
18.5.	Pant i tilbageleverede varer	255
18.6.	Frasortering af betalingsudygtige kunder. Afsluttende bemærkninger	257
18.7.	Confirmingkredit	258
18.8.	Moms	259
18.9.	Aftaleeksempler	259
§ 19.	Forfæitning (salg af tilgodehavender)	262
§ 20.	Confirming-kredit	263
§ 21.	Byggelån	266
21.1.	Generelt	266
21.2.	Denunciation og tidsprioritet	266
21.3.	Byggelånskontrakten	268
21.4.	Byggelånsejerpantebrev	269
21.5.	Betalingsvilkår	271
21.6.	Byggelånstransport – Entreprenørtransport	272

§ 22.	Pant i bank- og sparekasseindeståender	276
22.1.	Motiver til pantsætning	276
22.2.	Notering	276
22.3.	Modregning	278
§ 23.	Koncerndannelse i kreditøjemed	280
23.1.	Motiver	280
23.2.	Nærmere om ordningen	282
23.3.	Pengeinstitutaftalens hovedpunkter	283
§ 24.	Værdipapirkredit	284
24.1.	Generelt	284
24.2.	Pantebreve	285
24.3.	Internationalt lovvalg	292
24.4.	Ikke-noterede obligationer	292
24.5.	Pant i anpart og ikke-noterede aktier	296
24.6.	Aktier og obligationer, der er registreret i Værdipapircentralen	300
§ 25.	Immaterialekredit	306
25.1.	Ægte immaterialrettigheder	306
25.2.	Patent	306
25.3.	Mønster	309
25.4.	Varemærke	309
25.5.	Ophavsret	310
25.6.	Goodwill	311
Pant i forsikringssummer		319
§ 26.	Tingsforsikring	319
26.1.	Forsikringsaftalelovens § 54	319
26.2.	Fast ejendom	320
26.3.	Lejetab	321
26.4.	Fareforøgelse m.v.	322
26.5.	Ændring af dækningens omfang m.v.	323
26.6.	Panthaverdeklaration	323
26.7.	Forhandling med forsikringsselskabet	325
§ 27.	Livsforsikring	327
27.1.	Motiver til pant i livsforsikring	327
27.2.	Policelån	327
27.3.	Låntagers kreditorer	327
27.4.	Bonus, nøddresse, fyldestgørelse	329
27.5.	Flere sikkerheder end livsforsikringen	330

Kapitel IV. Andres sikring af virksomhedens gæld	333-397
Indledning	333
Kaution	333
§ 28. Karakteristik og typer	333
28.1. Karakteristik	333
28.2. Hovedtyperne	334
28.3. Begrænset kaution	336
§ 29. Pengeinstitutters kautionsdokumenter	338
29.1. Nogle almindelige regler	339
29.2. Alskyld	340
29.3. Renter, kurstab m.v.	342
29.4. Låneprovenuets formålsbestemte anvendelse	343
29.5. Kreditudvidelser	344
29.6. Indbetalingers anvendelse	344
29.7. Forholdet til pant	344
29.8. Henstand i hovedforholdet	346
29.9. Eftergivelse over for kautionist	347
29.10. Undladt anmeldelse	348
29.11. Force majeure	348
29.12. Meddelelser til kautionisterne	349
29.13. Engagementets overgang til andet pengeinstitut	350
29.14. Prækclusion i hovedforholdet	351
29.15. Frivillig kreditorordning for hovedmanden	351
29.16. DL 1-23-15	352
29.17. Rette kreditor?	353
29.18. Fuld dividende til kreditor	353
29.19. Kautionisters indbyrdes regres	357
29.20. Nogle særvilkår	357
§ 30. Kaution i koncernforhold	359
30.1. Kaution i selskabsforhold, bortset fra koncernforhold ...	360
§ 31. Tredjemandspant	361
§ 32. Fremmed ret og fremmed terminologi	365
32.1. Engelsk, tysk og fransk terminologi	365
32.2. Tysk ret	366
32.3. Britisk ret	367
§ 33. Udlandslån	370
33.1. De retlige relationer	370
33.2. Debtors tegningsregler m.v.	372
33.3. Kurstab efter debtors konkurs	373

§ 34. Eksportkredit	374
34.1. Danmarks Erhvervsfond og Eksportkreditrådet	375
34.2. Formålet med EKR-kaution	376
34.3. Kautionstyper	377
34.4. Hovedtræk af kautionsvilkårene	378
34.5. Oparbejdningsskaution	378
34.6. Afskibningskaution	379
34.7. Betalingsvilkår	379
34.8. Koncerninterne handler	380
34.9. Fordeling af betalinger fra køberen	381
34.10. Transport i fordring (ved afskibningskaution)	381
34.11. EKR's kontraktaution for en pengeinstitutgaranti afgivet til udlandet	382
34.12. Revolverende kaution	382
34.13. Koncern, hovedaktionær, økonomi m.v.	383
34.14. Pengeinstitutts overvågning m.v.	384
§ 35. Støtteerklæring fra moderselskab eller hovedaktionær	385
35.1. Problemstillingen	385
35.2. Støtteerklæringer	386
§ 36. Remburs	392
36.1. Terminologi og formål	392
36.2. Finansiering i forbindelse med remburs	393
36.3. Den nærmere forretningsgang	393
Kapitel V. Andres sikring af virksomhedens tilgodehavender ...	399-413
§ 37. Debitorforsikring	399
37.1. Formål	399
37.2. Forsikring / bankgaranti	400
37.3. Normalpræmie	401
37.4. Hvilke risici dækker forsikringen?	402
37.5. Pant i forsikringsydelsen	405
§ 38. EKR-garanti ved eksport	406
§ 39. Remburs (sælgers finansiering)	409
§ 40. Valutarestriktioner	409
§ 41. Pantebrevsgarantier	410
Litteraturliste	415
Domsregister	421
Stikordsregister	427